

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Μωαβιτικός (ωίνημα)	.... Μαρίνου Λιγούρου
Ἡ γλώσσα τοῦ Α. Κάβου	.... Η. Π. Βουτσερίδη
Ἀνοιξιάτικο ὠρῶ (μετάφραση)	..... Μυριώτισσας
Ἑτερὴν γλῶσα (διήγημα)	... Μαρτίεττας Μινώτου
Οἱ γονόκληρονδες (ωίνημα)	..... Παύλου Φλώρου
Λεῶρος Λαμάρας	..... Σ. Ραμμεζέτ
Φερβαομὸς Βαλαωρίτη (μετάφραση)	..... TEODORO BRICCOΣ
Ὁ ἄνομος (διήγημα)	..... Δώρα Κουβαρά
Ἡ Λιωνή της (μετάφραση)	..... Ρίτας Μανούμη
Ἡ Ἰουδὴν σὴν Ζακυνθὴν	..... Δ. Μανωλίκου
Παογραφία	
Ἄσὸς τῷ Ἀρχεῖο τοῦ Πατριάρχου	
Πνευματικὴ Ζωή, διδάσκα, βιβλιοκρισίες, περιοδικά.	

Ἔτος Βον—Ἀπρ. 14—15
Μαΐος—Ἰούνιος 1928
Ὁ Τεύχος ἀρχ. 5

Δ Ω Ρ Α
 ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ

Σ' ὅποιον γράφει ὁ συνδρομητὴς καὶ ἐμβάσει τὴ
 συνδρομὴν τοῦς θὰ σιολεῖ δωρεάν τὸ περίφημον

ΛΕΥΚΩΜΑ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

200 ΜΕΓΑΛΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ 109 ΕΙΚΟΝΕΣ

Σ' ὅποιον γράφει 10 θὰ σταλεῖ τὸ

ΛΕΥΚΩΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΧΑΡΙΤΕΣ

τὸ ὑπέροχο αὐτὸ ἔργον τοῦ Φωσφόλου

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

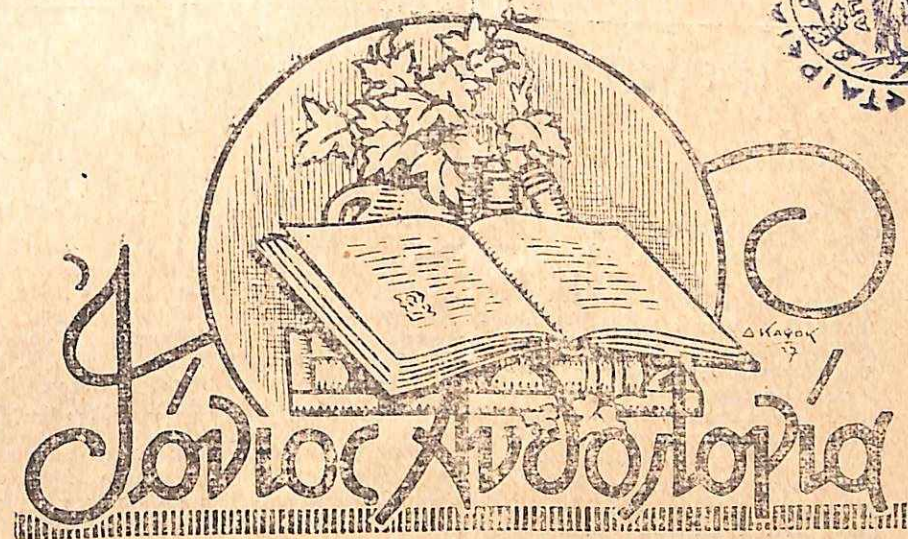
(Ισχύοντες μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου 1928)

ΜΕ ΔΡ. 3.000 ΕΙΣ 30 ΔΟΣΕΙΣ

Οἱ 12 πρῶτοι τόμοι α' - ιβ' χρυσόδετοι

Ἀποτελεῖ τὴν πλουσιωτέραν ἐπιστημονικὴν βιβλιοθήκην,
 τὸ μεγαλύτερον ταμιον ἀνθρωπίνης σοφίας, τὸ ἀντιώρονον
 ἑλληνικὸν σύγγραμμα, τὸ πληρέστερον χορησιῶν λεξικὸν
 γλώσσης, τὸ ἐκλεκτότερον εἰκονογραφημένον λεύκωμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΕΣ τὸ σύστημα τῆς διὰ μηνιαίων ἑκα-
 τονταδράχμων δόσεων διαθήσεως τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛ-
 ΛΗΝΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑΣ εἰς τὴν μεγάλην
 μᾶζαν τοῦ Ἑλληνικοῦ κοινοῦ, δεχόμεθα ἐγγραφᾶς διὰ
 τοὺς δώδεκα πρώτους Τόμους αὐτῆς (α' ιβ') ἀντὶ δρ.
 τριῶν χιλιάδων (3.000) ἐξοφλουμένων ἐντὸς τριᾶκον-
 τα (30) μηνῶν. Οἱ ἐγγραφόμενοι εἰς τὴν Δεκάτην σει-
 ρὰν συνδρομηταὶ θὰ λαμβάνουν τοὺς δώδεκα πρώτους
 Τόμους τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΓΚΥΚΛΟ-
 ΠΑΙΔΕΙΑΣ (ἐκ σελίδων 950 περίπου ἑκαστον) καλλι-
 τεχνικῶς χρυσοδεμένους, παραλλήλως πρὸς τὴν ἐκδοσὶν
 των καὶ τὴν καταβολὴν τῶν ἀναλόγων δόσεων.

Ο ΜΠΟΑΣΕΒΙΚΟΣ

‘Ο Λικητὴς περνάει! Ποιὸς γάλα νᾶναι
 Ἐκεῖνος ποὺ τοὺς ἄλλους γονατίζει;
 Περιήφανος, σκληρὸς, χτυπάει γκρεμίζει
 κι’ ὅλα μπροστά του πέφτουνε καὶ σπᾶνε.

Καβαλλάρης αὐτὸς κι’ οἱ ἄλλοι ἀκλονθᾶνε.
 Τὴ μορφή του κανεῖς δὲν ἀντικρύζει
 μὰ ἀπόκρυφα καθέννας τὸν γνωρίζει.
 Τὸν μισοῦν ὅλοι μὰ τὸν προσκυνᾶνε.

Εἶν’ ὁ ἀγέρας ποὺ δριμάει καὶ κατεβαίνει
 ἀπ’ τὰ ψηλὰ βουνὰ στὸν κάμπο κάτω
 κι’ ὅλα τὰ συνεπέρνει ὁλόγυρά του.

Ἡ αἰώνια Δύναμη εἶναι ποὺ πηγαίνει
 μπροστά, μὲς στὴ μανία τῆς ἀγρίας πάλης.
 Ἐχθρὸς ὁ Ρήγας, σήμερα ὁ χαμάλης.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
 (ΒΕΝΕΤΙΑ 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1921)
 ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
 ΔΩΡΕΑ Καλ. Χατμή
 ΗΜΕΡΟΜ. 20.8.85
 ΑΡΙΘ. 36816

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ Η. ΚΑΛΒΟΥ

Όσοι Έλληνες και ξένοι — παλιότεροι και νεότεροι — γράφανε για το Ζακκινθό ποιητή, Άντρέα Κάλβο (1792 - 1869) δίνουν όλοι την πληροφορία, ότι ύστερα από την τραγωδία του «Οι Αθανάσιοι» που την έγραψε Ιταλικά και την τύπωσε στη Λονδρα στα 1818 — αρχαιότερη τραγωδία γραμμένη κάτω από την επίδραση του Ούγκου Φώσκολου, και του Αλφιέρη — το πρώτο του έργο στην ελληνική γλώσσα είναι οι δέκα ώδες, που τύπωσε στη Γενεύη στα 1824 και κατόπι οι άλλες δέκα στα 1826 στο Παρίσι και που κάμανε την ποιητική συλλογή του «Λύρα». Δηλαδή ο Κάλβος έγραψε και τύπωσε πρώτα τα ποιήματά του κ' ύστερα να μεταφράζει διάφορα έργα — πιο πολύ θρησκευτικά — από τα ιγγλέζικα ή να γράφει δικά του φιλολογικά και φιλοσοφικά, που τα τελευταία τούτα δεν τα έβρουμα, έπειδή δεν τυπωθήκανε. Αυτό όμως δεν είναι καθόλου σωστό. Έπειδή τέσσερα χρόνια προτού τυπωθούν οι δέκα πρώτες ώδες του είχε τυπωθή κάποιο έργο, που το είχε μεταφράσει από τα ιγγλέζικα.

Έβρουμα, πως ο Κάλβος ακολουθώντας το Φώσκολο, που για πολιτικούς λόγους αναγκάστηκε να φύγει από την Ιταλία, είχε πάρει μαζί του στην Έλβετία κ' ύστερα στην Αγγλία και πως όταν ήτανε στη Λονδρα οι δυο φίλοι μαλώσανε και χωριστήκανε. Τότε, φαίνεται, ο Κάλβος για να εξοικονομή τα μέσα της ζωής του έκανε το δασκαλό κ' άρχισε να μεταφράζει, ίσως ύστερ' από παραγγελία, το πρώτο τουλάχιστον έργο, που μεταφράσε, αυτό μας κάνει να υποθέσουμε. Ο Κάλβος, καθώς λένε οι λιγοστές πληροφορίες που σωθήκανε γι' αυτόν, έβον από τα αρχαία ελληνικά, τα Λατινικά, τα Ιταλικά, ήξερε φαίνεται, και τα γαλλικά και τα ιγγλέζικα. Το πρώτο λοιπόν έργο, που μεταφράσε από τα ιγγλέζικα ήτανε θρησκευτικό και τυπώθηκε στα 1820 με τον τίτλο:

«Βιβλίον των Δημσίων προσευχών και της υπηρεσίας των μυστηρίων και άλλων εκκλησιαστικών θεσμών και τελετών, κατά το έθος της ήνωμένης εκκλησίας, Αγγλίας και Ίβερνίας, ή προσετέθη το ψαλτήριον του Δαυΐδ και αι μετά τας συναπτάς επιστολάς και εὐαγγέλια. Μεταφρασθέν εν της Αγγλικής εις την κοινήν της Ελλάδος διάλεκτον υπό Α. Κάλβου, - Ιωαννίδου. London Samuel Bagster, Paternoster - Row - MDCCCXX.» Το σχήμα του είναι μικρό 82ο, σελ. 1 - 82 και 1 - 572. Οι πρώτες 82 σελίδες είναι το «Προοίμιον», όπου δίνεται κάποια εξήγησης τι λογής είναι ή λειτουργία στην Αγγλικανική εκκλησία και όπου υπάρχει και ένα «Κάλυπνιον» ποιές πρωϊνές και ποιές έσπερινές εὐχές πρέπει να διαβάζονται όλες τις μέρες κάθε μέην. 1 - 320 δημόσιον οί προσευχές της αὐγής και οι έσπερινές, και τ' άλλα της λειτουργίας. Από τη σελίδα 321 αρχίζουν οι «ψαλμοί του Δαυΐδ» ίσαμε τη σελίδα 497. Και ακολουθάνε «ὕμνους» του εν τη εκκλησία παιδοβαπτισμοῦ «λειτουργία του παιδοβαπτισμοῦ εν ταῖς οἰκίαις. Κατήχησις κ.τ.λ.»

Μπορούμε να υποθέσουμε, ότι το βιβλίο αυτό το μετάφρασε ο Κάλβος ύστερ' από παραγγελία της Αγγλικανικής προπαγάνδας για να μοιραστή στους Έλληνες. Μά φαίνεται, πως πολύ γρήγορα έγινε σπάνιο κ' έμεινε άγνωστο. Μήτε ο Άνδρέας Παπαδόπουλος Βρετός στη «Νεοελληνική λογοτεχνία» ήτοι κατάλογος των άσας Βυζαντινής αυτοκρατορίας μέχρις εγκαθιδρύσεως της εν Ελλάδι βασιλείας τυπωθέντων βιβλίων πρ' Ελλήνων εις την αρχαίαν Έλληνικήν γλώσσαν «Μέρος Α' και Β' Αθήνα 1851 - 1854» μήτε ο Ε. Legrand στην «Bibliographia phie Iouienne που την τύπωσε ύστερ' από το θάνατο τουτου ο Hubert Pernout στα 1909, μήτε κανένας άλλος κάνουν λόγους γι' αυτό. Ο Σπυρ. Δε Βιάζης στη βιογραφία του Άνδρ. Κάλβου που έδωσε μπροστά στη Ζακκινθινή έκδοση της «Λύρας» (1881) μιλάει για κάποια μετάφραση του Κάλβου, «περί δογμάτων Αύρας» (1881) μιλάει για Αγγλικανικής εκκλησίας, ποιημάτων Κοσίου επιδιοικήσεως και ιερουργιών της Αγγλικανικής εκκλησίας, πιστεως σκόπου Αινέλμου, ος προσετέθη βραχεία μὲν τινα περί της καθολικής πίστεως και της Αγγλικής μεταρρυθμίσεως, άρραρισθέντα εκ των συγγραμμάτων Άνδρηώς και της Αγγλικής μεταρρυθμίσεως, άρραρισθέντα εκ των συγγραμμάτων Άνδρηώς και της Αγγλικής εκκλησίας. Άλλα και δε μοιράζει Ιουήλλου, και Κατήχησις της Αγγλικανικής εκκλησίας.» Άλλα και δε μοιράζει

ο τίτλος τούτος με τον τίτλο της μετάφρασης «Βιβλίον των Δημσίων προσευχών κ.τ.λ.» όμως με γιννέται ή υποψία, πως τα δυο έργα είναι ένα και το αυτό και και πως ο Δε Βιάζης έγραψε τον τίτλο χωρίς να έχη μπροστά του και το βιβλίο.

Αντίτυπο του σπάνιου αυτού έργου του Κάλβου έχει ή Έθνική Βιβλιοθήκη μας (Θεολ. 3915) χαρακτημένο σ' αυτήν από το μακαρίτη Ράκο (1).

Στο μεταφρασμένο αυτό έργο ο Κάλβος έχει και το δεύτερο έπιθετό του Ιωαννίδης όπως και στις «Ωδες» του. Το δεύτερο τούτο έπιθετό ίσως να το έβρισκε και να το έβαλε κοντά στο Κάλβος για να δείξη, ότι είναι γιούος του Κερκυραίου «Ιωάννου.»

Η μετάφραση αυτή ενός θρησκευτικού έργου από το Κάλβο, μπορεί να μας βοηθήσει για να μελετήσουμε καλλίτερα τη γλώσσα του ποιητή και για να βρούμε την αιτία γιατί έγραψε τα ποιήματά του σε γλώσσα τόσο άκνόνιστη, άσυνήθιστη, ιδιότροπη ακόμη και γεμάτη ολοφάνερη λάθια γραμματικά και συντακτικά.

Ο Κάλβος, όπως λένε οι διογραφικές πληροφορίες, ήξερε την αρχαία ελληνική μά, καθώς φαίνεται από τα γραφόμενά του τουλάχιστο, δεν την ήξερε καλά όπως δεν ήξερε καλά και την όμιλούμενη. Τούτο θά φανή πιο καθαρά αν προσέξουμε στη γλώσσα της μετάφρασης του. Βάζω εδώ μερικά κομμάτια απ' αυτή παρμένα στην τύχη:

Πρώτα ένα μέρος από το Ευαγγέλιο «κατά Μάρκον» που διαβάζεται τη Μεγάλη Τρίτη: «... Ο μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς ἐγράφθη περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ δυστυχὲς ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος, οἷ' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῇ· καλλίτερα δι' αὐτὸν νὰ μὴ ἦτον γεννημένος. Καὶ τρώγοντες αὐτοί, ὁ Ἰησοῦς λαβὼν ἄρτον, εὐλόγησας τὸν ἔκοψε, καὶ τοὺς τὸν ἔδωκε, καὶ εἶπε· Λαβετε φαγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας τοὺς ἔδωκε καὶ ἀπ' αὐτοῦ πάντες ἔπιον. Καὶ τοὺς εἶπε· τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου τὸ τῆς νέας διαθήκης, τὸ χυνόμενον περὶ πολλῶν. Ἀμήν σὰς λέγω, ὅτι πλέον δὲ θέλω πίνειν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν τὸ πῶν νέον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὕμνησαντες ἐκδοχάσαν εἰς τὸ ὄρος τῶν ἑλαιῶν. Καὶ τοὺς λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες θέλετε σκανδαλισθῆναι εἰς ἐμὲ ταύτην τὴν νύκτα. Διότι ἐγράφθη· θέλω διαρῆσαι τὸν βασκὸν καὶ τὰ πρόβατα θέλουν διασκορπισθῆναι. Ἀλλ' ἂν οὐ ἀνασταθῶ, θέλω προπεριπατήσιν ἐμπροσθέν σας εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος τοῦ εἶπεν· Ἀλλ' ἐάν πάντες σκανδαλισθῶσιν, ἐγὼ δὲ ὄχι. Καὶ τοῦ λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν σοὺ λέγω, ὅτι σήμερον εἰς ταύτην τὴν νύκτα, πρὶν κοιταδῆσαι δύο φορές ὁ πεταινός, σὺ θέλεις με ἀπκρνήσιν τρίς. Αὐτός δὲ περισσότερα ἔλεγεν. Ἐάν καὶ χρεασθῇ νὰ ἀποθάνω μαζὺ σου δὲν θέλω σὲ ἀπκρνήσιν. Καὶ οὕτως ἔλεγον πάντες. κτλ.» (Σελ. 111 - 112.)

Ένα άλλο κομμάτι από τον «ψαλμό» 83: Ἐάν ἔλεγον θέλω διηγήσιν οὐτως, ἔδω ἤμελον ἀστήσιν εἰς τὴν γεαὴν τῶν υἱῶν σου. 15 Ἐάν ἐλογίζεμην νὰ μάρω τοῦτο, τοῦτο μοὶ ἔφαινετο κόπος. 16 Ἐάν εἰσέλθω εἰς τὸ ἀγίαστήριον τοῦ Θεοῦ, τότε θέλω καταλάβειν τὸ τέλος τῶν τοιούτων ἀνθρώπων. 17 Πλὴν διὰ τὰς δολιότητας τοὺς ἔδωκε εἰς τόπον δολιότηματος· καὶ τοὺς κατήσας καὶ τοὺς ἀφάνισας. 18 Πόσον ταχέως ἐρημώθησαν· χάνονται ἐξαφνης, καὶ ἀπόλονται διὰ τὴν ἀνομίαν των. 19 Ὅταν ὤνειρον πρῶτον, οὕτω θέλεις ἐξολοθρεύσιν Κύριε τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἀπὸ τῆς πόλιν. 20 Καὶ ἀλυτῶν ἡ καρδία μου, καὶ μοὶ ἐπονεσαν τὰ νεφρά μου. 21 Καὶ ἤμουν ἡλίθιος, καὶ ἀνόητος καὶ ἐγενόμην ὡς ἄνθρωπος ἐμπροσθέν σου. 22 Ὁμῶς ἐγὼ σοὶ εἶμαι πάντοτε πλησίον· ὅτι σὺ ἐκράτησας τὴν χεῖράν μου τὴν δεξιάν 23 Καὶ θέλεις με δαγγήσιν με τὰς συμβόλας σου· καὶ με δεχθῆς ὕστερον με δόξαν. 24 Ποῖον ἔχω πλὴν ἐσὲ εἰς τὸν οὐρανόν; καὶ δὲν εὐρίσκειται ἐπὶ τὴν γῆν οὐδεὶς τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀγαπῶ περισσότερον ἀπὸ σέ. 25 Ἐρίσκειται ἡ καρδία μου καὶ τὸ κορμί μου· ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι ὁ προφυλακτὴς τῆς καρδίας μου καὶ ἡ αἰώνιος μερίς μου κτλ. (Σελ. 403 - 404).

Για να δώσω περισσότερα δείγματα της γλώσσας που ο Κάλβος, χρησιμοποίησε στη μετάφρασή του αυτή, και γενικά του ύφους του, δάξω εδώ ένα άλλο κομμάτι ακόμη, παρμένο από το κεφάλαιο «Κοινωνία των αρρώστων:» «Ἐπειδὴ πάντες οἱ θνητοὶ εἶναι ὑποκείμενοι εἰς πολλοὺς αἰφνιδίους κινδύνους καὶ ἀρρώστιας, καὶ ἀγνοοῦσι πότε θέλουν ἀφίσιν τὴν παροῦσαν ζωὴν, διὰ νὰ εὐρίσκωνται πάντες ἡμεῖς ἅμα διὰ τὸν θάνατον τὴν ἀπὸ τὰ βέλματα τοῦ Θεοῦ ἀπεσπασθέντες, οἱ ἅ

φημέριοι συγγένει (μάλιστα δὲ ἐν καιρῷ πανούκλας ἢ ἀλλης φθειροποιῶν νόσου) θέλουσιν ἀκριβῶς παραινέσειν τοὺς Παράκλους νὰ μεταλλάξουν συγγένος τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. ὅταν δημοσίως ἐξουρηγῶνται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅπως ἐν καιρῷ αἰφνιδίας καὶ θείας ἐπισκοπῆς ἔχουσιν ὀλιγωτέραν αἰτίαν ταραχῆς διὰ τὴν τῆς κοινωνίας ἐλλείψεως. Ὅμως ἐὰν δὲ ὁ ἀρρώστος δὲν δύναιται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰ ὅμως νὰ κοινωνήσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, τότε πρέπει νὰ δώσῃ ἐν καιρῷ εἰδήσιν εἰς τὸν ἐφημέριον, μνηνῶν ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μετ' αὐτοῦ κοινωνούντων (οἵτινες πρέπει νὰ εἶναι τρεῖς ἢ τοῦλάχιστον δύο) καὶ ἔχων πρέποντα τόπον (εἰς τοῦ ἀρρώστου τὴν κατοικίαν) μετὰ πάντων τὰ χρειζόμενα εἰσπραχθέντα εἰς τρόπον, ὥστε ὁ ἐφημέριος ἡμπορέσῃ νὰ λειτουργήσῃ εὐλαδῶς, θελεῖ ἐξουρηγῶν ἐδῶ τὴν ἁγίαν κοινωνίαν, ἀρχινῶν ἀπὸ τῆς Συναπτῆς. Ἐπιστολῆς καὶ Ἐπαγγελίου ὡς ἔπεται. (σελ. 555 - 556).

Ἡ γλῶσσα τῆς μετάφρασης αὐτῆς (2) δὲν παραλλάζει καθόλου, μποροῦμε, ἀπὸ τῇ γλῶσσᾳ τῶν «Ὡδῶν». Ἡ μορφή καὶ τῶν δύο εἶναι ἡ ἴδια. Βλέπουμε νὰ ὑπάρχουν τὰ ἴδια λάθη γραμματικῆς καὶ συντακτικοῦ, οἱ ἴδιες ἀκυρολεξίες, ἡ ἴδια ἁοριστολογία, καὶ τὸ ἴδιο παράξενο φαινομενικὸν οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων. Τὸ ἰδιότροπον καὶ τὸ παράξενο, πού εἶναι τὸ πῶς χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς γλώσσας τῶν «Ὡδῶν», ὑπάρχει στὸν ἴδιο βαθμὸν καὶ ἐν τῇ μετάφρασιν. Ὁ ποιητὴς καὶ ὁ πεζογράφος μοιάζουν ὁλότελα. Καὶ τοῦτο μᾶς φέρνει στὸ στοχασμὸν, ὅτι ὁ Κάλδος ὅταν ἔγραφε τὴν «Ὡδὴν» ἀκόλουθον ὁρισμένον γλωσσικὸν σύστημα, πού ἀπὸ πρὶν τὸ εἶχε καθορίσει μέσα στὸ νοῦ του καὶ πού τὸ εἶχε ὁλοτελῶ παραδεχτῆ γὰρ σωστὸ. Στὴ μετάφρασιν του ἔκαμε τὴν πρώτη δοκιμὴ τοῦ γλωσσικοῦ συστήματος. Εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι οἱ «Ὡδῆς» γραφῆκαν ὕστερα ἀπὸ τὴν μετάφρασιν. Τοῦτο δὲ μᾶς τὸ δοκίμει ἡ χρονολογία τῆς τυπωμένης μετάφρασης, ἀλλὰ τὸ περιεχόμενον τῶν «Ὡδῶν». Τὰ θέματά τους καὶ ἡ πῶς βαθιὰ οὐσία του εἶναι ὁλοφάνερα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Τοὺς στοχασμοὺς καὶ τὰ συναίσθηματά πού του γεννοῦσαν οἱ ἀγῶνες τῆς ἐπανάστασιν τῆς Ἑλλάδος φανερῶνται μετὰ τὴν «Ὡδὴν» του. Ἀρα δὲ μπορεῖ νὰ εἶχανε γραφῇ αὐτὲς πρὶν ἀπὸ τὸ 1820. (ἔχει συνέχεια)

ΗΛΙΑΣ ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝ

(1) Ἐδῶ μπορῶ νὰ εἰπῶ, ὅτι τὸ ἀντίτυπο αὐτὸ τοῦ ἔργου τοῦ Κάλδου, πού ὑπάρχει ἐν τῇ Ἐθν. Βιβλιοθήκῃ, νομιζότανε γιὰ πολλὰ χρόνια χαμένο, ἐπειδὴ, ὅσες φορές κι' ἂν ζητήθηκε, δὲ βρισκότανε. Φαίνεται, πῶς κάποιος παλιότερος ὁ πᾶν ἄλλος τῆς Βιβλιοθήκης τὸ εἶχε κακῶς τοποθετήσῃ καὶ δὲν ἦτανε πῶς ἐν τῇ θέσῃ του. Ἡ τύχη ὅμως θέλησε νὰ τὸ ἐρῶ ἐγώ. Γυρεύοντας πᾶν ἔνα ἄλλο βιβλίον ἐν τῇ τμήμα τῆς Θεολογικῆς, ἔπεσε τὸ μάτι μου ἐπ' αὐτὸ ἀντίτυπο τῆς μετάφρασης τοῦ Κάλδου· τὸ μικροῦταινο σχῆμά του μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν ἐπὶ τῇ ῥάχῃ τοῦ δεσμάτος «Common prayer» μοῦ γέννησε τὴν περιέργειάν κι' ὅταν τὸ ἀνοίξῃ νὰ ἴδῃ τὸν τίτλον τοῦ ὅλου, εἶδα πῶς ἦτανε τὸ βιβλίον, πού νομιζότανε χαμένο.

(2) Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσω, ὅτι ἡ μετάφρασις αὐτὴ τοῦ Κάλδου εἶναι γερμᾶν ἀπὸ τυπογραφικὰ λάθη, πού δὲν τὰ κράτησα ἐν τῇ ἀντιγραφῇ μου, ἐπειδὴ δὲν τὸ νόμισα σωστὸ νὰ τὰ κρατήσω.

ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΠΡΩΤΟ

Ἡ ἀνοιξιὰτικὴ βροχὴ θολώνει
τὸ διάστημα, τὰ δάση, τὴν πεδιάδα,
κι' ὅλη τὴ φύσιν γύρω φυλακώνει
σὲ γυάλινη περιπλοκάδα.
Εἶν' ἡ χαρούμενη βροχὴ τ' Ἀπρίλη,

χορευτικὴ, λεπτούλα, ἀναλυτὴ,
σὸν τὰ μαργαριτάρια τῇ κλωστή.
Πόσο χαρούμενη! τῷ χειρὶ δουλειά της
νὰ τὰ μακραίνει τὰ πηδήματά της,
καὶ νὰ γλυστρᾷ ἡ τρελλή, νὰ μπαίνει
μέσ' τὰ λακκάκια, μέσ' τὴν χαλαμάδες
στῶν μπουμπουκιῶν εἰς φιλνίσι' νιες πρασινάδες.

— Μὰ ξάφνου τὸ χορὸν της σταματᾷ,
καὶ τὴν σιαλαγματιούλες της κρεμᾷ
σὰ μιὰ γλυσίνα ἀπὸ κρουστάλλι.
Τὰ γέρι εἶν' ἀφημένο σὲ κραιπάλη,
τρεκλιζώντας χορεύει καὶ σκορπίζει,
σ' ὅλη τὴν πεδιάδα τὴν προή του.
Ὁ ἥλιος πῆρε τὴν ἀπόφασίν του
καὶ ξαναβγαίνει. Πῶς μυρίζει

τὸ χῶμα, πόσα ἀρώματα κρυφά,
πού μοιάζουν μετὰ ρετσίνα, σπορικὰ,
κι' ἄλλες ἀκόμα ὑπόγειες εὐωδιές,
ἀόριστες, ξερὲς, μεταλλικὲς...

Ἐνα πουλὶ τραυλίζει μετὰ τὸ τραγοῦδι
καὶ ψάχνει τὸν ἀπέραντον οὐρανόν.
Ἐχει τὸ χῶμα ὁ αἰθέρας τ' αὐγινόν.
Λάμπει τὸ μεσημέρι ὅσο ποτὲς.

Τὸ περιβόλι μᾶς ραντίζει
ὡς ἀνασάει, μυρουδιές
ἀπὸ βανίλλια, κι' ἀπὸ βιδλία,
Τὶ καλοτυχημένα εἶν' ὅλα!
Μιὰν δροσὴν μ' ἀλαζονεία
τ' ἀνοιγοκλεῖ τὰ βλέφαρά της,
κι' ἀπλώνει μέσ' τὴν ἡσυχίαν
τὸ λιόλουστο κακόισμά της...

COMTESSE DE NOAILLES

— ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΙΟΝΙΗΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ —

Μετάφραση ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΣΤΕΡΝΗ ΦΛΟΓΑ

Σακκοῦλι χρυσάφι ἂν δίνανε στήν κυρά Γιαννοῦ δὲν θάκανε τόσες χαρές. Ὅτι πρόβαλε στήν πόρτα γιὰ τὰ πάει σὶς περιβόλι νὰ κόψει δυὸ λεμόνια γιὰ τὰ ραδίκια τοῦ βραδιοῦ, σκούνητρηξέ μὲ τὴν κυρά Βοῦλα παιδιακίσια φιλενάδα της.

Ἡ ἀλήθεια πὺν ἡ καρδιά της κυρά Γιαννοῦς ἀνοίγε σὰν τὸ τριαντάφυλλο μὲ τὸ παραμικρό. Ἔτσι σὰ βρισκόταν σὲ παρέα κοιτάζονταν ὅλοι γῦρο μεταξὺ τους καὶ χαμογελοῦσαν. Καὶ σὰν πισοπλάτιζε ἔσκαζαν σιὰ γέλια.

Πολὺ περισσότερο ξέσπασε σὲ ξεφωνητὰ χαρᾶς σὰν εἶδε τὴν κυρά Βοῦλα πὺν ἀσπότηθηκαν μαζί. Τώρα μόνον μὲ τὰ βάσανά της ἡ καρτερὴ ἡ κυρά - Γιαννοῦ στερήθηκε φιλίας καὶ τὰ πάντα. Στὴ χάση καὶ στὴ φέξη τὴν ἔβλεπε τώρα καὶ τὴν Βοῦλα. Πῶς νὰ μὴ ξεχνῶνται τὸ λοιπὸν ὅλη της ἡ χαρά;

— Μπα καλῶς τὸ θησαυρό μου, τὴ Βοῦλα μου...

Μπα καλῶς τὴν τὴ Βοῦλα μου καὶ τὸν ἀνθὸ τοῦ κρίνου καλῶς τὴ τὴν ἀγάπη μου πὺν ἐγὼ τὴν ἀπεθόμουν...

— Ἀς τα καῦμένη Γιαννοῦ... Γιὰ τραγοῦδια εἶμαστε τώρα; Γέρασες καὶ δὲν τὰ λησιμόνησε;

— Μπα, ἐσὺ εἶσαι πάντα γιὰ μένα ἡ ἴδια τὸ καμάρι μου. Τὴν ἔσπρωξε μέσα σὶς σπίτι της. Ὅσο μεγάλη ἦταν ἡ καρδιά της τόσο μικρὸ ἦταν τὸ σπίτι της. Μιὰ κάμαρα ὅλο-ὅλο. Μέσα στὴν κάμαρα, ὅμως, αὐτὴ τὴ μικροσκοπικὴ εἶχε διηχεῖται σ' ἓνα ἐξοχικὸ σπίτι: Ὁλόκληρο τὸ νοικοκυριό. Ἡ κυρά Βοῦλα πρώτη φορὰ ἔμπεν ἐκεῖ. Ἡ Γιαννοῦ τὴν πρόλαβε.

— Τὰ εἶδες τὰ καζάντια μου; Ποῦ τὸ ἀνῶγι μου πὺν ἤξερες! Τώρα τὸ δειντὸ ἐξέπεσε. Ἀς εἶναι καλὰ πάλι ὁ Βασίλης μου πὺν μὲ γνωιάζεται μιὰ φέτα ψωμί... Βασίλης μου πὺν πολυλογία, τὰ βάσανά της, τίς πίκρες της. Κι' ἄρχισε τὴν πολυλογία, τὰ βάσανά της, τίς πίκρες της.

Μάλωσαν τ' ἀδελφία μεταξὺ τους καὶ χώρισαν. Τὴν κι' ἂν ἦταν τὰλλα παιδιά της; Θάλεγε τὴν ἀλήθεια στὴ φιλενάδα της, στὴν ἀδελφὴ της. Σκυλιὰ βγῆκαν ἀνημέρωτα. Ἔτσι ὁ Βασίλης της, γιὰ νὰ δώσει τόπο τῆς ὁργῆς ἀρκέ-

στηκε μὲ τὸ λιγότερο καὶ πῆρε σὶς μερικὸ τοῦ τοῦτο τὸ σπινάκι πὺν ἄλλοιτες βάζανε τίς ἐλιές τους, Ἦταν ὁ μικρότερος καὶ τὸν ἀδικήσανε.

Ἀρχισε νὰ δείχνει ἡ κυρά - Γιαννοῦ στὴ φιλενάδα της ὅλο τὸ νοικοκυριό της: ὅλη τὴ ζωὴ πὺν περνοῦσε ἐκεῖ μέσα.

Στὴ μιὰ γωνιά τὸ κρεβάτι της, μεγάλο ἀντρογενιάρικο τὸ τυφιάτικο της. Κολιστὰ στὸν τοῖχο, κάτου ἀπὸ τὸ μόνον παράθυρο τῆς κάμαρας, ἓνα κασσόνι: τὸ κρεβάτι τοῦ γιοῦ της. Στρωμένα καὶ τὰ δυὸ μὲ παχειὰ βουνίσια κιλίμια ἀπὸ μαλλὶ προβατίσιο. Ἀπὸ τὰ κρεβάτια κάτω πολλὰ βάζα μ' ἐλιές, ρτομοτόπασια, τυγὶ καὶ κομπόσιες ποῦφτιαχνε τὸ καλοκαίρι. Ψηλὰ κρεμόνιατε πλεξοῦδες ἀπὸ κρεμμύδια, σκόρδα, ρόδια, μπιζήρια. Ἀπέναντι ἀπὸ τὰ κρεβάτια ἀραδιασμένα στὸν τοῖχο τρία βαρέλια μὲ τὸ κρασί τῆς χρονίας τους. Σὲ μιὰ γωνιά ἓνα μαῦρο ἀπὸ τὴν πολυκαιριὰ τρίγωνο ἀρμάρι, μὲ ποτήρια καὶ πιατὰ. Ἐνα κομὸ στολισμένο μὲ καθαρό στρώμα. Στὸν τοῖχο ἀπὸ ἀπάνω δύο κονίσματα μὲ τὸ βαγί, τὸ ἀγοκούλουρο καὶ τὴ βιολέττα. Καὶ στὴ μέση, ἓνα παμπάλαιο τραπέζι τοῦ φαγιῦ μ' ἓνα ψηλὸ ξύλο τοῦ λίχνου ποῦφτανε ὡς τὸ πάτερο σχεδὸν γιὰ νὰ φωτίζει ὅλο τὸ σπίτι καλύτερα.

Τάδειχνε ὅλα καμαρώνοντάς τα μόνη της. Ὁ καλὸς καραβοκόρης στὴ φουρτούνα φαίνεται - τῆς ἔλεγε. Ἡ ἀλήθεια ὅμως πῶς δύσκολα ἄλλος θὰ ἐχαμοῦσε περισσότερο ἀπ' αὐτὴ τὴν πολυτιμότητα τοῦ χώρου.

Ἡ κυρά Βοῦλα ὡς τόσο στέκονταν σοβαρὴ, λιγόλογη, σὰν κάτι νὰ τῆς ἔδενε τὴ γλῶσσα. Εἶχε λὲς κάτι σὶς τοῦ πὺν τὴν ἔκανε νὰ μὴν ἀκούει τίς φλυαρίες, νὰ μὴ βλέπει τίποτά. Κάθισαν σὶς τραπέζι κοντά - κοντά. Ἡ κυρά Γιαννοῦ τσαζίστηκε νὰ τὴν περιποιηθεῖ.

— Συφορά μου καὶ τί θὰ σὲ φυλέσω, ποῦρδες σὶς σπίτι μου... Ἐβγάλε δι εἶχε. Πῆρε ἀκόμα κι' ἓνα φρέσκο αὐγὸ πὺν βρῆκε στὴ φωλιά.

Ἡ κυρά Βοῦλα τοῖμπησε, εἶπε γιὰ νὰ μὴ κακοφανεῖ κι-όλας τῆς φιλενάδας της.

— Ἦρθε νὰ σοῦ πῶ κάτι σπουδαῖο, μιὰ πρόταση. Ὁ ἀ-νοῖξει βασιλεῖο γιὰ τὸ σπίτι σου... Νὰ σὶς πῶ;

— Καὶ ποῖος στραβὸς δὲ θέλει τὸ φῶς τόν; Λέγε.

— Ναί, μὰ καμιά φορὰ ὁ ἄλλος σκέφτεται ἄλλοιῶνικα.

Πρόκειται για τὸ Βασίλει. Μπορεῖ νὰ μὴ θέλεις νὰ τὸν παντρεύεις.

— Μεγάρι νὰ μοῦστερνε ὁ Θεὸς μιὰ καλὴ νύφη . . . Τὶ ἄλλο θάθελα;

Ἡ κυρὰ Βοῦλα χιμογέλασε. Ἀρχισε νὰ ἐξιστορεῖ τὰ καλὰ τῆς νύφης. Μὰ χαλοῦσε τὸ σάλιο τῆς τσάμπα, γιατί ἔφτανε νὰ πῇ τ' ὄνομά της πὺν τᾶλεγε ὅλα: Ἦσαν ἡ Ἀργέλικα τοῦ Ρίμπα . . .

Ἡ κυρὰ Γιαννοῦ ἀναγέλλιασε. Γιά πρώτη φορὰ γίνεται κακὴ στὴ ζωὴ της, γιατί συλλογιέται μὲ χαρὰ τὸ φαρμάκι τῆς ζήλειας τῶν ἄλλων μανάδων σὰν μάθαιναν τὴν τύχη τοῦ γιοῦ της. Στοχάσων ἡ πὺν πλούσια τοῦ χωριοῦ νὰ ξεδιαλέξει ἀπ' ὅλους τὸ γιό της! Μά, νὰ σοῦ πῶ, κατὰ τὴν καρδιά του τοῦστερνε ἡ μοῖρα του. Ἐνα ξύλο μοναχό. Δὲν τὴν ἄφηνε οὔτε σιὲς ἐλιές νὰ πιάσει, οὔτε βράδυ ν' ἄβγει, μήπως καὶ πιάσει θέρμες. Ἀπὸ τὸ μάτια της ἔβλεπε ὁ γιόκας της.

Ἡ κυρὰ Βοῦλα ὅμως, σὰ γνωστικὴ γυναῖκα καὶ φιλενάδα μὲ ξάστερη καρδιά, θέλει νὰ τῆς τὰ πεῖ ὅλα, καὶ τὰ ὅπερ καὶ τὰ κατὰ, κι' αὐτὴ ἄς ἀποφάσιζε. Δὲ θέλει βέβαια ν' ἀντισκῶπει τέτοια τύχη στὸ σπῆτι τῆς φιλενάδας της, μὰ θὰ τῆς ἄνοιγε καὶ τὰ μάτια ν' ἄχει τῇ συνείδησὶ τῆς ἀναπανυμένη. Ἡ Ριμποπούλα εἶναι τετράπλονη κι' ὁμορφη μὰ λ'νε πῶ; δὲν ἔχει καρδιά. Ἐπειτα ἅμα μτεῖ ἡ νύφη ἡ κυρὰ Γιαννοῦ θὰ πᾶει λίγο στὴν ἄκρη· αὐτοῦ προέπει νὰ τὸ ξέρει.

Σὰ μιὰ βελόνα νὰ τρύπησε ἔξαφνα τὴν καρδιά τῆς κυρὰ Γιαννοῦς. Καμώθηκε ὅμως τὴν ἀδιάφορη.

— Μπᾶ τὸ ξέρω! Ἡ ἀγάπη, λέει, πᾶει ἐμπρὸς δὲ γυνὴ πίσω. Ὅτι ἔφτανε κι' ὁ Βασίλης πὺν εἶχε πᾶει μὲ τὸ ζῶ στὴ χώρα νὰ πουλήσει κάμ ξύλο. Τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸ μανίκι καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθίσει κοντὰ του ἀνυπόμονα νὰ τοῦ πεῖ τὸ προξενιό.

— X —

*Ἦρθε κι' ὁ καιρὸς πὺν μπῆκε μὲ τὸ καλὸ ἡ νύφη στὸ σπῆτι. Ὅσο καὶ νὰ τὸν μάκρανε ἡ ἀνυπομονησία τῆς ἀγαθῆς κυρὰ - Γιαννοῦς, ἐπὶ τέλους ἔφτασε ἡ μέρα. Τὸ μικρὸ σπιτάκι ἀσπερίστηκε, διορθώθηκε, μεγάλωσε. Ἐχτισαν κολλιστὰ ἄλλη μιὰ κάμερα γιὰ μαγερεῖο κι' ἀποθήκη. Τῆς κυρὰ - Γιαν-

νοῦς ἡ καρδιά πὺν ἄνοιγε σὰν τὸ τριαντάφυλλο, διαπλάτωσε τώρα ἀκόμα περσότερο σὰν πῆγε ἡ γυναῖκα τοῦ παιδιοῦ της. Τὰ κουρασμένα πόδια της τὰ σκληραμένα πὺν τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἀσθονισμοὺς γίνηκαν ἀκούραστα. Στὴ βράση ὅμως τῆς χαρᾶς της περνούσαν ἔτσι σὰν φτερωσιά, σὰν τὴν ἄχτιδ' ἀνάμεσα πὺν τὰ σύννεφα τὰ λόγια τῆς κυρὰ - Βούλας: «Θὰ πᾶς λίγο στὴν ἄκρη». Σκυθρωπάσε καὶ κατέβαζε τὰ μάτια. Μὰ σὲ λίγο τὸ πρᾶμα γύριζε ἀπὸ τὴν ἄλλη του ὄψη καὶ μονολογοῦσε σχεδὸν ξένοιαστη:

— Δὲ βαρύνει. Ἄς γίνω ὅτι θέλει ὁ Θεός.

Κι' ἀποκοιμώταν χαρούμενη, λησμονώντας στὴν εὐτυχία τῶν παιδιῶν της τὸν ἴδιο της ἑαυτό.

Πέρασαν μέρη, μῆνες. Ἡ Γιαννοῦ ἦταν γιὰ τὰ παιδιά, ὅχι τὰ παιδιά γι' αὐτὴ. Μάλιστα τώρα στερνὰ πὺν γεννήθηκε τὸ πρῶτο ἔγγονάκι, πὺν τὸ θεωροῦσε «δὺο φορὲς νηῖνη» τὸ πρῶτο ἔγγονάκι, πὺν τὸ φέρεται νὰ φεύγει ἀπὸ κοντά της. Ὡς καὶ τὸ μπουχὸ φύσαγε νὰ φεύγει ἀπὸ τὰ του. Τὰ βράδια πὺν ἡ νύφη πῆγαινε στὸ πατρικὸ της νὰ περάσει τὴν ὥρα της, ἔμενε καὶ τὸ φύλαγε αὐτὴ. Ἡ γειτόνισσα ὅμως πούρχόταν νὰ τὴν συντροφεύει τὰ βράδια στὴ μοναξιά της, πέταξε δὺο τρεῖς φορὲς κάποια λόγια πὺν τὴν πότισαν φαρμάκι: «Τὰ πλούτια σκεπάζουνε Γιαννοῦ μὺν τὸ κάθε κακὸ, τὴν κάθε ντροπὴ, ὅπως τὸ πυκνὸ χόρτο τὰ βαθεῖα χαϊνάκια». Τὶ νάθελε τάχα νὰ πεῖ μ' αὐτό; Μὰ φριχτὴ θεοὶ τὴν βασάνιζε καὶ τὴν ἄφηνε γιὰ πολλὰς ὥρες συλλογισμένη.

Ἐνα κακὸ, ποτὲ του δὲν ἔρχεται μονάχο. Σὰν νὰ μὴν ἔφτανε στὴν κυρὰ Γιαννοῦ ἡ τόση συλλογὴ πὺν τὴν ἀπασχολοῦσε, ἦρθε μιὰ βαρεῖα ἀσθενία στὸ παιδάκι πὺν τὸ φέρεται ὡς τὸ θάνατο. Δὲν ξεκόλλοῦσε σιγμὴ ἀπὸ τὸ σκέφαλό του. Ἐφτανε νὰ πεῖ πὺν ὑπόφευγε αὐτὴ περισοτέρω κι' ἀπὸ τὴ μάνα του. Τὸ ξενοχτοῦσε τὸ παγωμένον νύχτες πὺν ὁ δυνατὸς ἀγέρας κουνοῦσε τὸ σπιτάκι συνθέμελο, συντροφευμένη πάντα καὶ ἀπὸ τὸ μικρὸ σκουλίκι τῆς ἀνησυχίας γιὰ τὰ λόγια τῆς γειτόνισσας.

Τὸ μυστήριό ὅμως φάνηκε ξάφνου διάφανο σὰν τὸ καθάριο νεράκι τῆς πηγῆς ἡ ὑπόνοια γίνηκε ξεροπιαστὴ πραγματικότητα.

Μιὰ μέρα πὺν τὸ μικρὸ ἦταν πολὺ βαρεῖα, ἦρθε, ὅπως δὲ γινόταν συχνά, ὁ Στάθης ὁ παλιὸς γείτονας τῆς νύ-

φης της. Μπήκε μέσα και κάθισε κοντά στο άρρωστο. "Ετσι σκυφτός πού ήταν άπάνου του και χείδενε το κεφαλάκι του μικρού, ήταν όλόφτυστος ό Στάθης, μια δική του εικόνα σέ μικρογραφία. Τα λόγια της γειτόνισσας σφύριξαν πιό δυνατά σι' αυτιά της κυρά Γιαννούς. "Ενας κόμπος ανέβηκε στην καρδιά της πού πήγαινε νά τήν πνίξει.

Άπό τότες ή κυρά - Γιαννού άλλαξε. Γέρασε, καταβλήθηκε, λές κι' είχε μεγαλώσει μέ μιās εκατό χρόνια. Ούτε χαιρόταν πιό γιά τό έγγονάκι της πού άρχισε νά καλυτερεύει. Δές κ' ένα τσεκούρι της έκοψε κάθε κέφι, κάθε ζωή. Μόνη της ξεροκατάπινε τό μαύρο της πόνο. Βοηθούσε όπως πάντα στίς δουλειές του σπιτιού. Όπως πάντα στεκόταν στο προσκέφαλο του μικρού. Τάκανε μέ κόπο πού ήταν βαρύν πολλν γιά τόνς γέρικους ώμους της. Δέν ήθελε όμως, ούτε είχε τή δύναμη ν' ανοίξει τά μάτια του Βασίλη της. Καί ύπόφευγε νά τόν βλέπει νά μειρά μέρα τήν άλλη τά κοκκινάδια πούχε σιά μάγουλα τό ξένο παιδί.

—X—

Η λύπη, τά κακονύχια τήν κρεβάτωσαν. Ό γνιός της έδειξε τίς πρώτες μέρες μεγάλο ενδιαφέρον. "Εφτιασε νά κοιμηθεί δυό νύχτες καιάχαμα, δίπλα στο κρεβάτι της γιά νά μή τήν όφήσει μόνη. "Υστερα όμως, τό ενδιαφέρον σιγά σιγά χανόταν. Τόν τραβοῦσε τό παιδί. Πήγαινε μόνο γιά νά της δίνει τίς κουταλιές της. Όσο μάκρανε ή άρρώστεια, τόσο λιγώτερο τόν έβλεπε. Τελείωσε νά μή μπαίνει ούτε νά τήν ρωτήσσει πώς τά περνάει. Όλο κοντά στο παιδί, παρακολούθώντας κάθε του κούνημα, κάνοντάς του χίλια χάδια και παιχνίδια γιά νά τό διασκεδάσει.

Η νύφη της τήν άφινε από τ' απόγευμα έτοιγίς καί - μορη και πήγαινε όπως πάντα στους δικούς της. "Ενα βράδυ άνοιξε ή πόρτα τ' σπιτιού από τό δυνατό αέρα. Η κυρά - Γιαννού, αναγκάστηκε νά σηκωθεί ζεστή από τό κρεβάτι νά τήν κλείσει, γιά νά μήν παγώσει. Άπό τότες πήρε τόν κατήφορο. "Ελιωνε στο στρώμα σάν τό κερί, μέσα στην ατμόσφαιρα της άδιαφορίας πού τήν κύκλωνε. Τώρα έβλεπε όλη της τήν εγκατάλειψη. Νειώθει πιό πολλν από κάθε άλλη φορά πώς είναι μια γριά σταχτοῦ, ένα ρούχο σαπισμένο από τήν πολυκαιρία πού κανείς δέν τό κοιτάζει, ένα τραχὺ τομάρι πούχει συμμαζεσντεϊ στον έαυτόν της, πού

φροντίζει μονάχη της γι' αυτόν. "Αν δέν σηκωνόταν νά πάρει τό γιατρικό της θά πέθαινε.

Η άπελπισιά της ήρθε πιά μέ όρμη. Βάρθηκε σέ σιγανό έξαντλητικό κλάμμα πού της έτρωνε και τή λίγη πνοή.

Σέ μια στιγμή τό παιδάκι έπες' από τό κρεβάτι του κι' άρχισε τίς κλάψες. "Εβαλε τά δυνατά της, και σύρθηκε ως εκεί. "Ετρεμε από τήν άδυναμία. Όπως τό σήκωνε τό κοιτάζε σιά μάτια. "Ηταν όλόφτυστος ό Στάθης, ήταν ξένο παιδί!

Άπό τά τόσ' άγόρια πού είχε, ό Βασίλης της άπόμεινε. Τ' άλλα ξενητεύτηκαν, πήγαν σέ γκρεμό. "Απ' αυτό θά ξανάβαινε ή ράτσα τους, άπ' αυτό τό παιδί, πού δέν ήταν δικό του . . .

Τό μικρό ζητούσε τή μάια του - Μά . . . μά - φώναζε.

Η γριά αισθάνθηκε μια ζαλάδα στο κεφάλι. Ξαφνικά τά δάχτυλά της πήραν μια δύναμη έντατική και ζουλήχτηκαν αλύγιστα στο τρυφερό λαιμάκι του μικρού. Τό μικρό σέ μια στιγμή γιάλισε τά μάτια του και ξάπλωσε τεντωμένο, άψυχο.

Κοντά του σωριάστηκε κ' ή γριά - Γιαννού.

Σάκυνδος 6 - 5 28 ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΜΙΝΩΤΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑ

ΟΙ ΓΟΝΔΟΛΙΕΡΜΔΕΣ

Ελλ Χάροντες, ψηλοί, μαυροντυμένοι,
στις γόνδολες τίς μαῦρες σεργιανίζουν,
άργά στο ρυθμικό κουαί σκυμμένοι,
άνδρώαους ωοῦ σκιές, δαρρεϊς, θυμίζουν,

Όωούησαν στών όρνθων τά χρόνια
τ' άνταριασμένα και ωοῦ δένε αϊώνια
στο όργρ τό μνήμα νά τίς νανουρίζουν

Οί Σονδοιέριδες! Φοβάσαι μή ληήσης,
σάν νάν θρυκόλακες, και τούς βρωνήσης
και σέσουν στα κανάγια ωοῦ μυρίζουν

Κοιμητηριοῦ βρεμμένη χωματίλα.
Τά βράδνα κι' οί καντάδες τους άκόμα,
σάν άωδ ζωτικό νά βγαίνου στόμα,
σοῦ φέρνουν άντίς γλυκά άνατριχίλα.

25 - 9 - 1927

Παύλος Φλώρος

ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Ὁ Σπύρος Σαμάρας ἐγεννήθηκε σὴν Κέρκυρα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1063 καὶ ἀπέθανε σὺν τῇ Ἀθήνῃς τὴν 25ην Μαρτίου 1917. Ὡς ἄνθρωπος ἦταν ἀρχοντικὸς καὶ πολιτισμένος, ὥς εἶνε οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἐκλεκτῶν τῆς ὥρας παιρίδος του. Γλυκὺς τοὺς τρόπους καὶ φιλοφρονέσσιμος, διετήρησεν ὥς εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του κάποιαν παιδικὴν ἀφέλειαν, σχεδὸν ἀθώτητα, - ἢ ὅποια διατηρήθηκε ὥς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του. Βλεπόμαστε, γὰρ μετὰ μεγάλην οἰρὰ ἐτῶν, σχεδὸν καθημερινῶς, σὺν διάστημα δὲ τῆς φιλίας μας αὐτῆς πολλὰς φορὰς μὲν ἐδόθηκε ἀφορμὴ νὰ ἐκτιμῶσω, ὅχι μόνον τὴν μεγάλην μουσικὴν του ἀξία, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξαιρετικὴν του εἰλικρίνεια καὶ εὐγένεια τῆς ψυχῆς, τὴν ὅποιαν ποτὲ στὴ ζωὴ μου δὲν θὰ ἀφημονήσω.

Ὁ Σαμάρας τὰ πρῶτα τῆς μουσικῆς μαθήματα τὰ ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν μουσικοδιδάσκαλον Στανκαπάνο καὶ κατόπιν, σὺν Ὁδείο τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὴν π. οἰκία δὲ τοῦ μαρκησίου νῦν Σαίντ — Ἰλαίρ, συνεπλήρωσε τὰς μελέτας του στὴ Γαλλίᾳ, ὅπου, σὺν Ὁδείο τῶν Παρισίων, εἶχε γὰρ καθηγητὴ τὸν Δέο Ντελίμπ. Τὰ πρῶτα μουσικὰ του ἔργα τὰ ὅποια συνέθεσε, δὲν ἦσαν βέβαια ἀκόμα καρπὸς μιᾶς ὥριμης καλλιτεχνικῆς ἰδιοφυΐας, ἔδειχναν ὅμως σὲ πολλὰ σημεῖα οὗ τοῦ συνθέτης τῶν θάψιανε μίαν ἡμέραν στὴ διασημότητα.

Στὸ Παρίσι ὁ Σαμάρας συνέθεσε διάφορα ἔργα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ τὸ μελόδραμα Μεντζέ, τὸ ὁποῖον συντεθὲν τὸ 1883 ἀναβιβάσθηκε πολὺ ἀργότερα σὺν θεάτρῳ, στὴ Ρώμῃ. Μεγάλῃ ἐντύπωσιν πρὸς τὸν μουσικὸν κόσμον τῆς Ἰταλίας ἔκαμε τὸ περίφημον μελόδραμα Φλόρα Μιράμπιλις, τὸ ὁποῖο ἐξετελέσθη σὺν Λυρικῷ Θεάτρῳ τοῦ Μιλάνου τὴν 4ην Μαΐου 1886 καὶ τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει χωρὶς ἄλλο τὴν μεγαλειότερην ἐπιτυχίαν τῆς ζωῆς του.

Στὴν ἐποχὴν ποὺ συνέθεσεν ὁ Σαμάρας τὸ θαυμαστό αὐτὸ μουσικὸν ἔργον, τὸ μελοδραματικὸν θέατρον διέτρεχε γενικῶς μία περίοδος ἀγόνων, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προσπαθειῶν τῶν συνθετῶν, εἰς τὸ νὰ μιμηθοῦν τὸν Βάγνερ, ἢ δὲ ἐμφάνισις του εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μιλάνου ἐχαιρείσθη ἀπὸ τὸν μουσικὸν κοινὸν καὶ ἀπὸ τὴν κριτικὴν, ὥς καὶ ποὺ ἔφευγε μία πνοὴ δροσιάς καὶ νέας ζωῆς σὺν μαγαρένα λυρικῷ καὶ μελοδραματικῷ θεάτρῳ. Καὶ

πραγματικῶς, τὴν μουσικὴν τῆς Φλόρας Μιράμπιλις ποὺ δὲν ὑποτάσσεται μὲ δουλοπρέπεια σὺν Βεργερικὸς θεωρίαις, διακρίνει κάποιο αὐτομικὸ αἶσθημα καθὼς καὶ ἡ εἰλικρίνεια καὶ τὸ αὐθόρμητο στὴν ἔμπνευσιν, συστατικὰ ποὺ ἐσπάνιζαν σὺν ἔργα τῶν συνθετῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Χαρακτηριστικὸν δὲ ἀκόμα σὺν ἔργον αὐτὸ εἶνε τὸ ὅτι ἡ μελωδία, συνδιασμένη μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πολυφωνίας, διατηρεῖ πάντοτε τὴν κυριαρχίαν της, καὶ τὸ ὅτι ἀποπνέει ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὥς τὸ τέλος ἕνα λεπτὸν ἄρμα ποιήσεως. Ἀξίαν ἀναφερθῆν ἐπίσης εἶνε καὶ ἡ λεπτομέρεια ὅτι ἡ μουσικὴ τῆς «Φλόρα» δὲν ἄφησε ὁλωδιόλου ἀνεπιρέαστους τὸν Μασκάνη καὶ τὸν Λεονκαβάλλο — ποὺ ἀνεδείχθησαν ὕστερα ἀπὸ τὸ Σαμάρα — ὥς τοῦτο διακρίνεται σὲ μερικὰ σημεῖα τοῦ ἔργου τῶν.

Ὁ Σαμάρας, μετὰ τὴν μεγάλην του ἐπιτυχίαν τῆς Φλόρας Μιράμπιλις, καὶ μετὰ τὴν ἀποτυχίαν, τῶν μελοδραμάτων Μεντζέ καὶ Λεοντέλλας (ἰδίως τῆς τελευταίας), ἐστράφηκε πρὸς τὴν νεο-ἰταλικὴν ρεαλιστικὴν σχολὴν τοῦ μελοδράματος, τὴν γνωστὴν στὴν Ἰταλίᾳ μὲ τὸ ὄνομα «Scuola del verismo» στὴν ὅποιαν ἀνεδείχθησαν καὶ ὁ Μασκάνη μὲ τὴν πασίγνωστη «Καβαλλερία Ρουσικιάννα» ὁ Λεονκαβάλλο μὲ τοὺς «Παλητάτους» καὶ ὁ Ποντιόνη, μὲ τὴν «Μπόεμ» τὴν «Τόσκα» κλπ. Τὴν σχολὴν αὐτήν, ὥς εἶνε γνωστὸν, δὲν τὴν ἀπασχολοῦν τόσον ἄλλοι καλλιτεχνικοὶ σκοποὶ, λυρισμοῦ μελωδίας, ὅσον ἡ προσπάθεια νὰ διεξηγηθῇ ἀπ' εὐθείας τὴν ζωὴν, μεταχειριζομένη γὰρ τὸν σκοπὸν αὐτὸν ζωηροῦς καὶ χτυπητοῦς δραματικοῦς χρωματισμοῦς ποὺ παράγουν ἐντονες καὶ δυνατὰς ἐκτυπώσεις.

Ἡ «Μάρις» ποὺ παρестάθη στὴν Ἰταλίᾳ τὸ 1894 μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν, καὶ πολλὰ χρόνια ἀργότερα τὸ 1916 καὶ σὺν Ἀθήναις, ὑπῆρξε τὸ χαρακτηριστικώτερον μελόδραμα τοῦ Σαμάρα γραμμένο ἐπ' αὐτῇ τῇ οἰκίᾳ τῆς σχολῆς αὐτῆς, τὸ ὁποῖο τοῦ ἔδωκε τὸ δικαίωμα νὰ οὐγκιταλεχθῇ μετὰ τῶν διασημοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς τελευταίας.

Ἡ μουσικὴ τῆς «Μάρις» — ἔγραψε μετὰ τὴν πρώτην παράστασιν τῆς ἡρωικῆς στὴν Ἰταλίᾳ — δὲν ταραζοῦν αἰσθητικὰ ἐπιδεικτικὰ τεχνάσματα, ἀλλὰ ῥεῖ φυσικῶς, ἀπολυντῶντας ἀκριβέστατα τὴν δράσιν καὶ τὰς ψυχολογικὰς φάσεις τῶν προσώπων. Ὁ Σαμάρας τρέχει ἀπ' εὐθείας σὺν σκοπὸν τοῦ καὶ ἀποδίδει ἕνα πρὸς ἕνα τὰ ἀπὸ τὸν ποιητὴν ἐκφρασθέντα αἰσθητικὰ, στὴν ἀναζήτησιν τοῦ δὲ αὐτοῦ ἔξοχα ἐπιτυγχάνει.

Ἀλλὰ μελοδράματα τοῦ Σαμάρα ποὺ ἀναβιβάσθησαν σὲ διάφορες ἐποχὰς σὺν θεάτρῳ τῆς Ἰταλίας, ἄλλοτε μὲ μεγαλειότητα καὶ ἄλλοτε μὲ μικρότερην ἐπιτυχίαν, εἶνε ἡ «Φούρια Ντομάτα», ἡ «Μαριέττα Μπελίλ» καὶ ἡ «Ρέα», ποὺ ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον μελόδραμά του ποὺ παρестάθη στὴν Ἰταλίᾳ, τὸ τε-

χνικώτερο δὲ ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶχε κάνει.

Ὁ Σαμάρας ἦλθε στὴν Ἑλλάδα τὸ 1911 ὅπου ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς στὰς Ἀθήνας τὰς ὁποίας εἶχεν ἐπισκεφθῇ σὲ διάφορες ἐποχὲς γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ ὠραίου ὕμνου τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, τὸν ὁποῖον εἶχε συνθέσει, καὶ γιὰ τὴν ἀναβίβασι μερικῶν μελοδραμάτων του. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπεδόθηκε στὴ σύνθεσι τοῦ ἐλαφροτέρου μουσικοῦ εἶδους τῆς ὁπερέττας. Οἱ ὁπερέττες τοῦ ὁμοῦ ποῦ παρεστάθησαν σὲ διάφορες ἐποχὲς στὰ θέατρα τῶν Ἀθηνῶν (Πόλεμος ἐν πολέμῳ, Ἡ περιγκήπισσα τῆς Σασσῶν, Ἡ Κρητικοπούλα), μολονότι εἶνε ἔργα καλὴ γοητευμένα καὶ μελωδικώτατα, δὲν ἔχουν βέβαια, τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ πνεῦμα ποῦ θάπρεπε νὰ εἶχε μιὰ ὁπερέττα, πρᾶγμα ποῦ ἀποδεικνύει ὅτι ὁ συνθέτης τῆς Φλόρα Μιράμπιλις δὲν ἦταν τόσο γεννημένος γιὰ τὸ ἐλαφρὸν αὐτὸ εἶδος τῆς μουσικῆς.

Ὁ Σαμάρας δυστυχῶς δὲν συνέθεσε κανένα ἔργον τὸ ὁποῖον νὰ εἰμποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐθνικόν. Βρέθηκε ἀναγκασμένος νὰ ζήσει τὸ περισσότερον μέρος τῆς ζωῆς του ἔξω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἡ δὲ μουσικὴ του, ἐκεῖ ποῦ τὴν διακρίνει ἡ εἰλικρίνεια, ἡ διαύγεια τῆς μελωδίας καὶ τὸ δραματικὸν αἶσθημα (ιδιότητες αὐτῆς τῆς ἰταλικῆς σχολῆς), θὰ εἰμποροῦσε νὰ χαρακτηρισθῇ μᾶλλον ὡς ἰταλική, καὶ ἐκεῖ ποῦ τὴν διακρίνει μιὰ ἰδιαίτερη χάρις καὶ ἀβρότης (ιδιότητες αὐτῆς τῆς γαλικῆς) ὡς γαλλική. Στὴν Ἰταλία εἶχε καταλάβει δικαίως μιὰ πρωτεύουσα θέσι μετὰ τῶν συγχρόνων του μελοδραματοποιῶν ἡ δὲ παγκόσμια ἱστορία τῆς μουσικῆς ἀναφέρει μὲ τιμὴ τὸ ὄνομά του.

Ἑλληνικὴ μουσικὴ δὲν εἰμποροῦσε νὰ εἶχε γράψῃ ὁ Σαμάρας γιὰτὶ ὁ θάνατος τὸν βοήκε πρὶν ἢ προφθάσει, ζῶν στὸν τόπο του νὰ αἰσθανθῇ κατὰ βάθος τὴν Ἑλληνικὴ μελωδίαν. Μολταῦτα, λίγο πρὶν πεθάνει, εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀγαπᾷ ἀληθινὰ τὸ δημοικὸ τραγοῦδι καὶ κάθε ἀληθινὸ ἑλληνικὸ ἔργον ἐμπνευσμένον ἀπ' ἐκεῖνο, σ' ἐμένα δὲ ποῦ μιλοῦσα συχνότερα γιὰ τὴν ἀσύγκριτη ὡμορφίαν τῆς δημώδους μουσικῆς καὶ γιὰ τὴν πρωτοτυπία τῆς, μοῦ ἐξέφρασε πολλὰς φορὰς τὸν ἐνθουσιασμό του γι' αὐτήν. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἂν ὁ θάνατος δὲν θὰ τὸν εἶχε πλήξῃ πρόωρα ἀκόμα, θὰ εἶχεν ἴσως εἰσδύτῃ μὲ τὸν καιρὸ βαθεῖα στὸ πνεῦμά της, εἰς τρόπον ὥστε νὰ τοῦ ἦταν δυνατὸν νὰ εἶχε χαρίσῃ στὴν πατρίδα του ἕνα δυνατὸ καὶ ἐπιβλητικὸ ἐθνικὸν ἔργον.

Ἡ ἔτσι ἢ ἄλλοιως ὁμοῦ, ὅπως καὶ ἂν ἤθελε κανεὶς κρίνῃ τὸν Σαμάρα, δὲν θὰ εἰμποροῦσε νὰ ἀρνηθῇ ὅτι πάντα, ἀντιπροσωπεύει γιὰ τὴν Ἑλλάδα μιαν ἀληθινὴ μουσικὴ δόξα ποῦ εἶ-

μησε σὲ μεγάλο βαθμὸ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα στὰ ξένα.

Ἡ μουσικὴ του, ἂν καὶ ἐπηρειασμένη καθὼς εἶπα ἀπὸ τὴν ἰταλικὴ καὶ τὴ γαλλικὴ σχολή, παρουσιάζει μολταῦτα συχνὰ ἕνα δικό της χαρακτήρα, σιὴ γραμμὴ τῆς μελωδίας καὶ κυρίως σὲ μιὰ κάποια περιπάθεια καὶ σεμνότητα στὴν ἔκφρασι γιὰ τὴν ὁποίαν θὰ εἰμποροῦσεν ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ — μόνον γι' αὐτό, — ἑλληνική, ἡ δὲ τέχνη του στὴν ἐνορχήστρωσι καὶ γενικὰ στὴν ὀρχηστρικὴν ἐπεξεργασία, ὑπῆρξε, σὲ πολλὰ ἔργα του μοναδική, καὶ σὲ σημείον ποῦ θὰ τὴν ζήλευαν οἱ διασημότεροι σύγχρονοί του συνθέται στὴν Ἰταλία. Εἶχε ὁ Σαμάρας καὶ τὴν τύχην — ἡ ὁποία, βέβαια, ὀφείλεται σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου σιὴ μεγάλῃ του ἀξία — ὅτι ὁ μέγας μουσικὸς ἐκδοτικὸς οἶκος Σοιτζόνιο στὴν Ἰταλία, σιὸ διάστημα ὁλοκλήρου ἔσχεδον τοῦ μουσικοῦ του σταδίου, τὸν ὑπεστήριξε μὲ ὅλην τὴ δύναμιν, γιὰ τὴν ἐνθέρμη δὲ αὐτὴν ὑποστήριξιν εἰμπορέσει νὰ ἰδῇ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἔργα του νὰ ἀναβάζονται μὲ τὴν μεγαλειότητα λαμπρότητα καὶ εὐδυνειδυσία στὰ σπουδαιότερα ἰταλικά θέατρα. Ἡ ἐκτέλεσις ἐνὸς νέου μελοδράματός του στὴν Ἰταλία ἐχαιρετίζετο συνήθως ἀπὸ τὴν μουσικὴ κριτικὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἐκλεκτότερην μερίδα τῆς κοινῶνίας ὡς ἕνα ἐκτάκτου καὶ ἀσυνήθους σημασίας μουσικὸν γεγονός.

Γεώργιος Αμπελέτ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΘΗΣ

Μετάφραση στὸ Ἰταλικὸ ἀπὸ τὸν TEODORO BRICCOS

ΠΕΜΒΑΣΜΟΣ

VISIONE

Πόσες φορὰς τὰ κύματα
ποῦ ἐπέφταν ἀφρισμένα
Στὸ ἔργο τ' ἀκρογιάλι μου
Τὰ ρῶτησα γιὰ σένα!

Quante mai volte al rabido
Flutto che il mar scagliava
Sull' erema mia spiaggia,
Per te, io interrogava!

Πόσες φορὰς τὸ δάκρυ μου
Στὴν ἀβυσσὸν ἔχει στάξει
Καὶ πόσο ἀπαρκαλέσασα
Σ' ἐσὲ γὰρ νὰ γὰρ εἶς!

Quante mai volte il fervido
Pianto nel van versai
E quanto perchè giungere
Potesse a te invocai!

Τοῦ κίκου! φεύγ' ἡ θάλασσα
Καὶ πίσω της μ' ἀφίνει
Ἀφρὸς καὶ λίγα φύγαγα
Γιὰ μόνον ἐλπιόσύνην

Ahimé! che l' onda involasi
E dietro a se non resta,
Che vana schiuma ed alga
Per carità funesta!

Κ' ἐγὼ τυφλὸς ἐκύτταξα
Τὸ κύμα καὶ δὲν εἶδα
Ὅτ' εἴν' ἀφρὸς ἡ ἀγάπη μου
Καὶ φύγαγα ἢ ἐλπίδα

E cieco, io rimirandola,
Non scorsi, in sua sembianza
Ch' è l' amor schiuma labile
Ed alga la speranza!

Ο ΑΝΟΜΟΣ

(ΑΠΟ ΤΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΕΝΟΣ ΤΡΕΛΛΟΥ)

— . . . . Τίποτε δὲν ἦταν, ἴσως εἶμαι καὶ ἄρρωστος.
 "Ετσι πάντα ἀπὸ τότε. . . κάθε βράδυ τὴν ἴδια ὥρα . . . Εἶχε ζων-
 τανέψη στὸ πνεῦμά μου ἡ φοβερὴ ἐκείνη ἡμέρα. Μαζὺ μ'
 αὐτὴν καὶ ὅλες ἡ προηγούμενες ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πὺν ἦρθα
 στήν 'Επιδόνησιν τελειόνοιας τὶς σπυρδὲς μου στήν 'Ιταλία.
 "Ἦμουν τότε εἰκοσιπέντε χρόνων. Στὸ σπῖτι μου βρῆκα τὴ μητέ-
 ρα μουκ' ἓνα ξένοκοριτσάκιδεκαεσσάρων χρόνων. Τὸ εἶχε συμ-
 μαζέψη μικρὸ ἡ μητέρα μου ἀπὸ συμπόγια γιατί εἶχε μείνει
 ὀρφανὸ χωρὶς κανέναν σὺν κόσμῳ. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡμουννα
 καλά, τελείως καλά. Μὴ διαρκὴς ἀδιαφορία πρὸς τὸ πᾶν, μὴ
 διαρκὴς ἡρεμία. Φαίνεται πὺς τὸ εἶδος τῆς φιλοσοφίας μου
 μὲ εἶχε εἴξη σ' ἐκείνη τὴ θέση. Δὲν ἐπίστευα σὲ τίποτε, οὔτε
 σὺν ἑαυτῷ μου οὔτε σὺν γύρω μου. Τὸ κάθε αἰσθημα ἦταν
 γιὰ μένα κ' ἓνα ψέμμα, δὲν ἐπίστευα νὰ ὑπάρχουν φυσικά,
 ἀλλὰ νὰ δημιουργοῦνται ἀπὸ μᾶς τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους ἀπὸ
 μὴ παρεξηγημένη ἀνάγκη μας. Δὲν αἰσθανόμουν οὔτε ἀγάπη
 γιὰ τίποτε, οὔτε μῖσος, οὔτε πόθο, οὔτε κᾶν ἀπλὸ ἐνδιαφέρον.
 Θυμοῦμαι πὺς κάποια φορὰ, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ἔγραψα, ἔτυχε
 κ' ἔγραψα σὺν περὶ ὧριον ἐνὸς βιβλίου: «Αἰσθηματα . . . φαν-
 τάσματα γιὰ μένα, βρυκολάκοι μέσα σὲ ἡσυχὸ χωρὶδ, καὶ σ' ἱ-
 σιο δρόμο λάκκοι.» 'Ἡ μητέρα μου; Μοῦ ἦταν τὸ τυχαῖο ὑπο-
 κείμενο. "Ετυχε καὶ γεννήθηκα ἀπ' αὐτὴν ὅπως θὰ μπορούσε
 νὰ γεννηθῶ καὶ ἀπὸ κάποιαν ἄλλη, ἢ καὶ ἀπὸ καυμιά. 'Ο πε-
 ρασμένος καιρὸς τῶν μικρῶν μου χρόνων σπάνια ἐρχόταν σὴ
 θύμησή μου καὶ πάντοτε σᾶν ἓνα ὄνειρο χωρὶς σημασία, σᾶν μὴ
 ἐποχὴ διαπλαστικὴ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἔπρεπε καὶ εἶχα περάση.
 "Ο ἑαυτός μου μοῦ ἦταν ξένος. Τὸ πᾶν γιὰ μὲ ἦταν περιττὸ καὶ
 ἄχρηστο. Καὶ ἡ ἴδια μου ἡ φιλοσοφία ἀκόμα. Κι' ἂν δὲν τὰ
 πετοῦσα σὴν ἀφάνεια ὅλα μὲ τὸ θάνατο, δὲν τὸκανα γιατί
 δὲν ἄξιζε τὸν κόπο, θᾶδειχνα ἐνδιαφέρον γιὰ μένα καὶ γι' αὐ-
 τὸ πὺν δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ ἔχω καὶ πὺν ἄλλωστε δὲν τὸ εἶχα.
 Εἶχε γίνῃ ὅ,τι ἔτυχε. "Ας ἐξακολουθοῦσε νὰ γίνεται πάλι ὅ,τι
 τύχαινε. Αὐτό, ἡ ἀδιαφορία μου πρὸς τὸ πᾶν, ἡ πεδαμένη
 ζωὴ μου, ἔφερε καὶ τὸ θάνατο σὴν μητέρα μου. Εἶχε ἀξιώσεις

ἀπὸ μένα πὺν δὲν μπορούσα νὰ τίς ἐξυπηρετήσω, δὲν ἤξερα,
 δὲν ἤθελα ἐπιτελοῦς ἀφοῦ ὅλα κείνα ἦταν ἀπάτες. "Ελεγε
 πὺς μ' ἀγαποῦσε. "Εγὼ δὲν μπορούσα ν' ἀγαπήσω τίποτε
 σὺν κόσμῳ. Εἶπα, οὔτε καὶ τὴ φιλοσοφία μου. 'Ἡ μητέρα μου
 πέθανε τέσσερα χρόνια μετὰ τὴν ἐπιστροφή μου σὺν νησί. Καὶ
 μὲ τὸ θάνατό της δὲν αἰσθάνθηκα τίποτε. Καμμιὰ ἀλλαγὴ δὲν
 ἔγινε μέσα μου, ἢ σὴν ζωὴ μου.

"Ἦμουν τριάντα χρόνων. 'Ἡ Ἀννούλα, τὸ κορίτσι πὺν εἶχε
 ἡ μητέρα μου σὺν σπῖτι, ἦταν δεκαοχτώ. Στὸ διάστημα τῶν
 τεσσάρων χρόνων ἐρχόταν τακτικὰ πρῶτ καὶ βράδυ σὺν δωμάτιό
 μου καὶ μὲ ρωτοῦσε γιὰ διάφορα ζητήματα, ἐξάνοιγε μαζὺ μου
 συζήτηση, ὅσο πὺν σιγὰ-σιγὰ κατήντησε ἓνα καθημερινὸ μάθη-
 μα. "Εγὼ δάσκαλός της χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω. "Εφαινόταν νὰ
 μ' ἐννοῇ βαθειὰ ἐξ ἀρχῆς. Αὐτὸ ἐννοεῖται μοῦ ἦταν ἀδιάφορο
 ὅπως ὅλα. "Ἡθελε νὰ μάθῃ καὶ μὲ ρωτοῦσε, τῆς ἀπαντοῦσα σὲ
 ὅ,τι ἤξερα καὶ τίποτε περιπλέον. Μετὰ τὸ θάνατο τῆς μητέρας
 μου ἐξακολούθησε ἡ ἴδια σιγὰ μετὰξὺ μας. Περιπλέον ἡ Ἀν-
 νούλα εἶχε ἀναλάβῃ καὶ ὅλα τὰ ὅ,τι σπῖτιοῦ. Δὲν παρέλειπε οὔ-
 τε μὴ φορὰ νάρθη τίς συνηθισμένες τὶς ὥρες σὺν δωμάτιό μου.
 Εἶχε προχωρήσῃ ἀπὸ κοντά μου σὲ ὅλο τὸν ἄγνωστο δρόμο μου.
 "Εβλεπα καὶ πίστευα ὅ,τι μὲ εἶχε φθάσῃ πλέον. Δὲν μὲ ἐνδιέφερε
 αὐτό, ἀλλὰ καὶ δὲν μὲ δυσαρεστοῦσε, ἀφοροῦσε ἀποκλειστικὰ ἐ-
 κείνη καὶ ὅ,τι ἐμένα. Τῆς μιλοῦσα καθαρὰ πειδ καὶ γιὰ τίς
 πλέον ἀπόκρυφες σκέψεις μου, τίς στρεβλές καὶ ἀνεξήγητες
 καὶ σὲ μένα τὸν ἴδιο. Τῆς ἀνοῖξα δρόκλῃρο τὸ πνεῦμα μου,
 γιατί ψυχὴ δὲν αἰσθανόμουν νὰ ἔχω, καὶ τὴν ἄφησα νὰ ἰδῇ ὅ,τι
 ἔβλεπα κ' ἐγὼ, νοητὰ καὶ ἀκατανόητα. "Επίστευα χωρὶς νὰ τὸ
 σκεφθῶ καὶ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνω ὅ,τι αὐτὸ θὰ ἐξακολου-
 θοῦσε γιὰ πάντα, δηλαδὴ ὡς τὴν ἡμέρα κάποιοι θανάτου, δι-
 κοῦ μου ἢ δικῆς της. Αὐτό, ξαναεῖπα, δὲν μ' ἐνδιέφερε, ἀ-
 πλῶς τὸς ἔβλεπα καὶ ὅ,τι ἔβλεπα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πᾶγματα γύρω μου.

"Εκείνο τὸ πρῶτ, τῆς φοβερῆς ἡμέρας, ἦρθε πολὺ πειδ ἐ-
 νωρίς ἀπὸ τῆ συνηθισμένης τῆς ὥρας. Μοῦ φάνηκε πὺς τὸ βῆμα
 ἦταν πειδ γρήγορο καὶ πὺς ἔκανε περισσότερες κινήσεις σὴν
 χέρια της καὶ σὴν σῶμα της. Εἶχε σᾶν μὴ διαρκὴ ταραχὴ.
 "Εγὼ τῆς μιλοῦσα γιὰ κάποιες κᾶψεις μου τῆς περασμένες νύ-
 κτες μὲ διέκοψε. — Ποιὸς ὡς τώρα δὲν μοῦ μίλησε γιὰ μὴ πρᾶγ-
 ματικὸτητα πὺν σημαίνει τόσο σὴν ζωὴ . . . — Γιὰ ποῖδ; Γιὰ
 τὸν ἔρωτα. — Σοῦ μίλησα γιὰ ὅλα μαζὺ τὰ αἰσθηματα. Αὐτὸ

είναι ἴσως τὸ πειδ ψεύτικο ἀπ' ὅλα. Μὲ κύτταξε σταθερὰ στὰ μάτια καὶ εἶπε μὲ δύναμη παράξενη. — "Ὅχι! Ἀπόρησα, γιατί δὲν τὸ περίμενα αὐτὸ ἐκ μέρους της καὶ τῆς εἶπα. — Περίεργο. Καὶ ὅμως ξέρεις πολὺ καλὰ τὴ σκοπιμότητα καὶ τὴν κατάληξή του. Μήπως διακρίνεις καμμιὰ σωτηρία, ἢ ἔστω καὶ ἓνα ἅπλο καλὸ στὴ διαιώνιση τοῦ εἶδους; Ἐσήκωσε τοὺς ὤμους της. — Δὲν μ' ἐνδιαφέρει ἡ διαιώνιση, ἔστω κι' ἀνδρῶς ὑπάρχει γι' αὐτὴν. Μ' ἐνδιαφέρει ἡ τωρινὴ ζωὴ καὶ ἡ θελήσεις της, ἡ ἀνάγκες της, ἀδιάφορο μὲ ποιά μορφή ἐκδηλώνονται καὶ ποιά σκοπιμότητα ἔχουν. — Αὐτὸ εἶπε ἡ κοινὴ ὑποταγὴ σὲ κάθε τι τὸ μωρὸ καὶ χυδαῖο. Καὶ δὲν εἶναι σοφὸ νὰ ὑποτάσσεται κανεὶς σ' ἐκεῖνα ποὺ ἔχει τὴ δύναμη νὰ μὴν ὑποταχθῇ. — Καὶ τί θὰ πῇ σοφία; Πῶς εἶναι δυνατόν ἡ σκέψη ἐπάνω στὴν πραγματικότητα ν' ἀξίζει περισσότερο ἢ τὴν ἴδια τὴν πραγματικότητα; — Μὴ μιλῆς γι' ἀξία, τίποτε δὲν ἀξίζει στὴ ζωὴ μόνο του καὶ χωρὶς σύγκριση, γι' αὐτὴ πάντα τὸ ἴδιο πρᾶμα καὶ ἀξίζει καὶ δὲν ἀξίζει. Κάθε πρᾶγμα ἀξίζει γιὰ ὅποιον μπορεῖ νὰ τὸ ἔχῃ καὶ δὲν ἀξίζει γιὰ ὅποιον δὲν μπορεῖ. Γιὰ μένα αἰσθημα δὲν ὑπάρχει ἄφοῦ καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὸ αἰσθανθῶ. Γιὰ σένα ἴσως ὑπάρχει. Τότε τοῦ ἀνήκεις. Ἐγινε σιωπὴ ποὺ κράτησε πολὺ. Στὸ πρόσωπο τῆς Ἀννούλας ἔβλεπα μιὰ ἀπέραντη θλίψη. Ἐξάρνα εἶπε. — Ναί, γιὰ μένα ὑπάρχει! Γιατί λοιπὸν νὰ μὴν ὑπάρχῃ καὶ γιὰ σένα; — Καὶ ἄφοῦ δὲν ὑπάρχει; εἶδα νὰ τρέχουν δάκρυα ἀπ' τὰ μάτια της, ἄφθονα δάκρυα καὶ μὲ μιὰς χύθηκε ἀπάνω μου κρεμάσθηκε στὸ λαιμὸ μου καὶ σφίχθηκε στὸ στήθος μου μ' ὅλη της τὴ δύναμη. Ἐκαθὸς της, τὰ μάτια της γεμάτα δάκρυα εἶχαν καρφωθῇ σ' ἡ δικὴ πάλη, μὲ δικαίωμα ποὺ ἔδειχνε, καὶ μοῦ εἶπε ἀργά, μ' ἀψυχῆς της, σ' ὅλη της τὴν ὑπαρξή — Ἐγὼ θέλω νὰ ὑπάρχῃ! θῆσα σ' ὅλο σου τὸ δρόμο, σ' ἐννοῖσα, περπάτησα στὰ σκοιὰ δια σου. εἶδα νὰ βαδίζεις αἰμώλης θλιμένος γιὰ κάποιον. Καὶ μαζὺ μου, κ' ἐγὼ ξέρω ποῦ θὰ σὲ σύρω. Σ' ἀγάπησα, θέλω νὰ μ' ἀγαπήσῃς καὶ σὺ! Θέλω νὰ μ' ἀγαπήσῃς καὶ θὰ μ' ἀγαπήσῃς!

(Ἐχει συνέχεια)

STECCHETTI

Ω Η ΣΙΩΠΗ ΤΗΣ Ω

ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΔΗΜΟΥ

Ἐκορωοῦσεν ἀσφαλὰ καθὼς αερινούσε
μωροστά μας μὲ τὸ χάδι του τὰ γέρι
μιὰ μυρωδιὰ σταχιῶν ὡσὺ μᾶς μεθοῦσε
ἐνῶ ἀνεβαίναμε αἰσμένοι ἀπὸ τὸ χέρι.

Οἱ γρύλλοι ζεωετιῶνται τρομαγμένοι
καὶ τρίζαν τοῦ λόφου τὰ χορτάρια
μὲ τὴ σκιὰ μας τὴν γεωραμένην
μὲ τῶν ἀργῶν βηματῶν μας τὰ χνάρια.

Ἐταμάτησες καὶ ψήλωσες τὸ βλέμμα
ἐκστατικὴ καὶ μούσφιξες τὰ χέρια
ἀμίλητη, θουβὴ λὲς κάποιον ῥέμμα
σὲ τράβαρε γηλὰ κοντὰ στὰ στέρια

Ἄκουσα κεῖνο ὡσὺ δὲν εἶδες τότε
κι' ἐνιωσα σὴν ψυχὴ μου τὴν ψυχὴ σου
κι' ἀμυδρὰ σάραψα ἀπὸ τότε
γιὰ τὴ ρηγκιὰ ἐκείνη σιωπῇ σου.

Ρίτα Ν. Μπούμη

Η ΙΟΥΔΗΘ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΙΝΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ ἄρχοντας τοῦ τόπου δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ πιά. Ὁ ἀντίπαλός του μὲ τὰ τεχνάσματά του θὰ τοῦ ἔχανε ὅλο του τὸ στρατό. Γιατί ἄφοῦ ἔβλεπε πῶς δὲν μπορούσε νὰ τὸ νικήσῃ, δάρθηκε νὰ τὸ κατκρέμῃ μὲ τρικλοποδιά. Ἐταί διάταξε κι' ἔκλεισαν ὅλα τὰ μπουγάζια καὶ οἱ στρατιῶτες τοῦ ἀντίπαλου ἔλιωσαν ἀπὸ τὴ δίψα.

Ὁ βασιλεὺς ἦταν σκεπτικὸς πολὺ, τόσο, ποῦ ἀπὸ τὴν πολλὴ σκέψη ἀρρώστησε. Βλέποντάς τον ἔτσι ἡ κόρη του Δούθα ἔτρεξε κοντὰ του.

— Πές μου καλὴν πατέρα, τοῦ εἶπε, τί σοῦ συμβαίνει, κι' ἐγὼ θὰ σὲ διορθώσω.

Ἦταν πολὺ ἐξυπνὴ κοπέλλα. Ἐταί ὁ ἄρχοντας πάνω στὴ δύσκολη στιγμὴ τῆς ἐμιστηρεῖται τὸν πόνο του. Κάθησε καὶ τῆς τὰ εἶπε ὅλα! Ὁ στρατὸς του σὲ δύο-τρεῖς ἡμέρες θὰ χανόταν ὅλος κι' αὐτὸς θ' αὐτοκτονόυσε ἀπὸ τὸ κακό του. Ἡ Δούθα ὅμως δὲν ταραχθεῖς πολὺ, σὰν ἡδύχασε μάλιστα ὁ πατέρας της.

Πνευματική Ζωή

ΔΙΑΦΟΡΑ

— Η Τρίτη από την εμφάνισή της στην σκηνή του Διον. Τεθουλάρη γιορτάστηκε στην Αθήνα από τους συναδέλφους του και τους θεατρικούς συγγραφείς.

— Πέθανε στην Κέρκυρα ο Γρηγόριος Μάγος πρώην πρεσβευτής, που ως γνωστόν τού άφησε το περίφημο κι' ανέκμητο Σινο'απωνικό μουσείο του.

— Στην Κέρκυρα στην Εθνική Γιορτή μπρός στο σπίτι του Σολωμού έφάνησε λόγω έμπνευσμένο ο νομάρχης της Αθανασιάς. Άληθεία, υπάρχει στη Ζάκυνθο το σπίτι που γεννήθηκε ο Ποιητής. Έρμο, έρπειο, σκύλος καταντημένο. — Η Κυβέρνηση κ' οι Έλληνες διανοούμενοι δε ενδιαφέρονται για το κατάντημα αυτό που είναι ντροπή για την Ελλάδα.

— Ο Δήμος Ζακυνθίων πολύ επαινετά οργάνωσε σεμνό μνημόσυνο του Δε-Βιάζη στον Αη-Μάρκο. — Άληθεία, η περίφημη βιβλιοθήκη του θα εξακολουθήσει για πολύ να καταστρέφεται ρυμμένη όπως είναι φέρδην μίγδην στα κασόνια;

— Η Έλλάς τής τελευταίας 25 ετίας είναι τό θέμα που πραγματεύτηκε λαμπρά στη λέσχη Ίδιοκτητών Ζακύνθου, ο κ. Νικ. Μουσμούντης, διπλωματούχος των Οικονομικών Έπιστημών του Πανεπιστημίου των Παρισίων.

— Η περίφημη δίκη Καροφύλα — Ρένση στο έφετερο Παιτρών διήγειρε εκεί ζωηρό ενδιαφέρον, αντίθετα μ' εδω που μονάχα γίνηκε άναρχο τόφυλλαδιο του Μουσούρη « Σμίκρυνσις του Σολωμού ».

— Στις γιορτές του Άστιγγος στο Μεσολόγγι αντιπροσωπεύθηκε και η Ίό ντος Άνθολογία. Έμειναν γι' αυτές στη θυλλική πόλη μερικοί Ζακύνθιοι μετὰ των οποίων ο κόμης Σπύρος Ρώμης και ο κ. και κία Μινώτου.

Εκδόσεις

Teodoro Briccós, *Le torture della Sfinge* Raccolta di Poesie. Vecchi, Trani 1927

Τό νέο βιβλίο του κ. T. Briccós, Έλληνα καθώς μαθαίνουμε από τον πρόλογο του κ. Ruffale Colugno, ανήκει στη σειρά εκείνη των λογοτεχνικών δημιουργημάτων, που τά έχει έμπνεύσει ο θαυμασμός προς τον άρχαιο κλασσικό κόσμο και μάλιστα των Έλληνικό. Άποτελείται από δύο μέρη (α' σελ. 11 - 36 και β' σ. 37 - 5) ακολουθούν δε μεταφράσεις από τ' άρχαία Έλληνικά του Άνακρέοντα και τής Σαπφώς (57 - 74) κι' από τά νέα Έλληνικά του Βαλαωρίτη και του Λουκά Βίλλου (σ. 75—80) Στο τέλος δημοσιεύεται μετάφραση του ποιήματος του κ. Briccós «Epiro» από τον Άναστάσιο Σκιαδαρής.

Καθώς ο ίδιος ο ποιητής λέει στον έμμετρο πρόλόγο του (Preludio) τά ποιήματα της συλλογής; αυτές; δέν τά έχει έμπνεύσει η χάρι μις ζωής ήδονικής ούτε ξένες επιδράσεις κινούντων ψυχή και τη φαντασία του. Οι δωρικές κολώνες και η άρχαία λιτή όμορφιά είναι τό αντικείμενο των τραγουδιών του. Σ' αυτά μόνο η κουρασμένη ψυχή βρίσκει τό ξεκούρασμα. Η σημερινή ζωή δέν είναι ικανή να μά; ξεκουράσει, Άς ξανάρτη πίσω ο άρχαίος Πάν, για να δώση κινούργια ζωή στον κόσμο.

Torna mistico Pane, eterno Iddio della vita, torna ed annida il mondo ne la tua possa arcana.

Άπό την ελληνική μ. άτοψη σημαντικότερη είναι η «Έλληνική τριωδία», τρία τραγούδια δηλαδή άρσιωμένα στην Ήπειρο, τη Μακεδονία και την Πόλη. Διό, παγκρατικώς, δωρικά, συνενώνουν μέσα του άρχαιο μεγαλείο και τη νεότερη παλληκαριά. Μαζί στο όνομα του Δία και τής Σαπφώς, το Άημοσθένη και του Φιλίππου αντικρύζει τό όνομα του Τζαβέλλα και του Μάκου Μπότσαρη — πράμα που δείχνει τώ ο ποιητής; δε περιωρίστηκε, όπως συχνά συμβαίνει, μόνο στην άρχαία Ελλάδα, περρώνοντας τη Ρωμιοσύνη.

Με άρκετή τέχνη περιγράφεται η ελληνική φύση. Στα τραγούδια όλα της συλλογής; δε λείπει η εξύμνηση. Κι' είναι η τέχνη του κ. Briccós έξαιρετικά περιγραφική, χωρίς μεγαλύτερο βάθος, χωρίς πολυσύνθετη ψυχικότητα. Άπλη και λιτή, πύσας; της; δέν είναι να κινή βαθύτερα την ανθρώπινη ψυχή, μά να περιγράψει, αλλά και να φέρει μπροστά στα μάτια εικόνες, που του, δίνει μεγάλη χάρη ή έλαφρότητα και η ρυθμικότητα του στίχου.

Οι μεταφράσεις; εί αι άρκετά πετυχημένες. Τis χαλακηνίζει περισσότερο εο έλευθερία στην έφραση, και πιστή άπόδοση των κεϊμένων. Πις και που άπαντα κ.εί; και καρμιά πολύ τολμηρή έκδοχή του ελληνικού κεϊμένου σε τόπο, που να θάρη; πώ; προκειται για σφάλμα έρμηνευτικό. π. χ. ο στίχος; της; Σαπφώς;

Έγω δε μένα ν αηεύδω, άποδίδεται;

Io sol deserta v i g i l o

Δ. Α. Ζ.

Σημ. Ι. Α.

Για τη συλλογή αυτή του συνεργάτη μ; κ. Briccós έπαινετικά έγραψε ο ιταλικός τύπος και εύνοϊκώτατα εκφράστηκαν οι καλύτεροι ποιητές και κριτικοί της Ιταλίας.

— Κώστα Πασαγιάνης. Η Προσέχ; της Πατιό ο υ (έκδοτική έκδοση. Άθήνα 1928). Ο γνωστός λόγιος κ. Πασιγιάνης έδωκεν ένα βιβλίο με προσεχές γραμμένες σε άρχαία δημοτική γλώσσα. Τό έργο του έχει σκοπόν εκπαιδευτικό, αλλά στην ίδιο και δέν είναι και λογοτεχνικό έργο να διεκαστή από έσους αγαπών τά έλεκτά βιβλία.

Η θρησκευτική πνοή που πλημμυρίζει τό βιβλίο μάς δίνει μία βαθιά καλλιτεχνική συγκίνηση. Είναι και; που αλείπει τέλει από τη φιλολογία μας; και ο κ. Πασιγιάνης που είναι ένας από τούς καλύτερους λογογράφους μας; και κατέχει τη ζωντανή γλώσσα του λαού εσον όλητα. Έδωκε στις ποιητικές προσεχές του ειλιν κρίναι και χάρη, και γι' τούτο συστήνο με τό έργο αυτό σε έσους αγαπών τά έλεκτά βιβλία. Στο τέλος; έχει μία άνθολογία από τά άριστά; θρησκευτικά ποιήματα της φιλολογίας μας.

Μ. Σπ.

Περιοδικά

— Την αγαπητή «Κοινωνική» για τις κρίσεις της στο ποίημα του Καδίσκη, παραπέμπουμε σε σχετικό άρθρο της Ν. Βατίας για τον Άλεξανδρό Πατητή. Στην ίδια Ν. Βατίας (15 Μαΐου) έρω ο τός Κ. Κι' οφύλλ; «Ένα και έκδοσις του Α. Καδίου. — Μ' άπορία βλέπουμε; τώ έδω από τη σκοπιά έργων του Α. Καδίου και τός Σωτηρίδη για τον Καδίο ούτε έκινη η πολιτική του Δε Βιάζη στο Περιοδικό Άκρίταρχη έδομας άναφέρθηκε ποτέ. — Όσο για τα χειρόγραφα του ποιητή έχουμε πάλι πει τώ ο άποχός τούς, σεδιστός φίλος και διάσημος Φασολή;

[illegible]

— Il dialetto disilli: μελέτη τοῦ πάρα πάνω συγ-
γραφέα πάνω σὴ διάλεκτο τοῦ Σίλλι, χωριοῦ τοῦ Ἰκόνιου.

Παροράματα. — Στὸ ἄρθρον Σπύρος Σαμάρας
σελὶς 28 διάβασι: Ὁ Σπύρος Σαμάρας γεννήθηκε στὴν
Κέρκυρα τὴν 10ην Νοεμβρίου 1863 καὶ ἀπέθανε στὴν
Ἀθήνας τὴν 25 Μαρτίου 1917.

